

Izbica: Pamięci Józefa Franczaka „Lalusia”

Mieszkańcy gminy Izbica mają ostatnią okazję obejrzenia wystawy, poświęconej bohaterowi podziemia niepodległościowego sierżantowi Józefowi Franczakowi „Lalusiu”. Ekspozycja w Gminnej Bibliotece Publicznej w Izbicy z siedzibą w Tarnogórze jest czynna do piątku 24 września.

Józef Franczak był ostatnim partyzantem polskiego podziemia niepodległościowego. Urodził się w 1918 roku w małej podlubelskiej wsi Majdan Kozic Górnych. Ukończył Szkołę Podoficerską Żandarmerii w Grudziądzu, a we wrześniu 1939 roku walczył z Sowietami. W czasie okupacji niemieckiej był żołnierzem Związku Walki Zbrojnej i Armii Krajowej. Najpierw dowodził drużyną, a potem plutonem. Prowadził też zajęcia w konspiracyjnej szkole podoficerskiej. Po wkroczeniu Armii Czerwonej znalazł się w szeregach organizowanego przez komunistów „ludowego” Wojska Polskiego. Prawdopodobnie w pierwszych miesiącach 1945 roku zdezerterował.

Początkowo ukrywał się w okolicach Łodzi, a potem na Pomorzu. Rozpoznany, powrócił w rodzinne strony, gdzie w czerwcu 1946 roku został aresztowany przez lubelski Urząd Bezpieczeństwa. Razem z dziewięcioma innymi aresztantami udało mu się uciec z transportu i dołączyć do jednego z pododdziałów zgrupowania majora Hieronima Dekutowskiego „Zapory”, a potem do oddziału kapitana Zdzisława Brońskiego „Uskoka”. Wiosną 1947 roku został dowódcą jednego z pododdziałów, który wkrótce został rozbity. Od tego czasu nie miał już zorganizowanego pododdziału, ale utrzymywał kontakt z osobami kontynuującymi walkę zbrojną. Jego towarzysze ginęli w walce lub wpadali w ręce UB, ale on skutecznie uciekał przed tropiącymi go funkcjonariuszami, zmieniając bardzo często swoje kwatery. Bezpieka szacowała, że siatka jego współpracowników liczyła około dwustu osób, którym za udzielanie pomocy „niebezpiecznemu bandycie” groził kilkuletni wyrok.

Samotna walka „Lalusia” skończyła się 21 października 1963 roku. Został zastrzelony w obławie zorganizowanej przez UB w rodzinnej miejscowości.

Jego losy zostały pokazane na wystawie, która powstała m.in. dzięki darowiznom książkowym i innym materiałom Jana Kurka.

Ekspozycję w bibliotece w Tarnogórze można oglądać do najbliższego piątku w dni robocze od 8.00 do 16.00.